

Vlaams
Parlement

ingediend op **1706** (2018-2019) – Nr. 2
3 januari 2019 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Marc Hendrickx

over het ontwerp van decreet

houdende instemming
met het Verdrag betreffende
de Aziatische Infrastructuurinvesteringsbank,
evenals het rapport,
gedaan te Beijing op 29 juni 2015

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;

Rik Daems, Herman De Croo;

Tine Soens, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Elke Sleurs, Sabine Vermeulen;

Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Taeldeman;

Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;

Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

1706 (2018-2019) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting door Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed	4
2. Bespreking	4
2.1. Vragen en opmerkingen van de leden	4
2.2. Antwoorden van minister-president Geert Bourgeois	7
3. Stemmingen	8
3.1. Artikelsgewijze stemming	8
3.2. Stemming over het geheel	8
Gebruikte afkortingen	9

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed behandelde op 18 december 2018 het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag betreffende de Aziatische Infrastructuurinvesteringsbank, evenals het rapport, gedaan te Beijing op 29 juni 2015.

1. Toelichting door Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

Minister-president *Geert Bourgeois* zegt dat de Aziatische Infrastructuurinvesteringsbank op 29 juni 2015 werd opgericht met als doel het bevorderen van duurzame economische groei, het creëren van welvaart, het verbeteren van de infrastructuur in Azië en het bevorderen van de regionale samenwerking.

België trad niet toe als stichtend lid omdat er op dat moment te veel onzekerheden bestonden over het toekomstig functioneren van de AIIB, met name over het respect voor de standaarden inzake transparantie, milieu en sociale voorwaarden. Ondertussen zijn er echter voldoende garanties en heeft de Federale Regering beslist om een toetredingsaanvraag in te dienen. Op 18 juli 2016 sprak België de interesse uit om lid te worden, gevolgd door een officiële toetredingsaanvraag op 23 januari 2017. De Raad van Gouverneurs van de AIIB keurde op 21 maart 2017 de Belgische aanvraag goed. Met deze toetreding wordt België lid van een dynamische internationale financiële instelling. Dat lidmaatschap versterkt de Europese aanwezigheid in deze instelling, die er mee op gericht is het respect voor de internationale standaarden inzake transparantie, milieu en sociale voorwaarden te garanderen.

Om de toetredingsprocedure af te ronden moet België de statuten van de instelling goedkeuren en de resolutie van de Raad van Gouverneurs van 21 maart 2017 aanvaarden. België zal 2846 aandelen in de instelling krijgen, voor een totaal bedrag van 284,6 miljoen dollar. Hiervan moet 20 procent, ofwel 56,9 miljoen dollar volstort worden, in vijf gelijke jaarlijkse schijven.

Op 13 maart 2018 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen het gemengde karakter van het verdrag vast. De financiële bijdrage wordt integraal gedragen door het budget van de federale overheid en Vlaanderen moet ook niet inzake personeel bijdragen. Momenteel heeft alleen de federale overheid de instemmingsprocedure al afgerond.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

Karl Vanlouwe merkt op dat de AIIB tot doel heeft duurzame economische groei te bevorderen, welvaart te creëren, de infrastructuur in Azië te verbeteren en de bevordering van de regionale samenwerking onder meer met Europa. België was geen stichtend lid, maar is later toegetreden en zou daarmee voor 284.000.000 euro aan aandelen verwerven. Zal de EU, die ongeveer 20 procent van de aandelen heeft binnen de AIIB, daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen? Of zullen vooral China met ongeveer 27 procent en andere Aziatische landen met meer dan de helft van de aandelen en stemmen doorwegen? Zal Europa wel voldoende kunnen wegen in de AIIB vanuit zijn minderheidspositie? Aan de andere kant zal China ook buiten de AIIB investeren, niet enkel in Europa maar ook in bijvoorbeeld Afrika. Er zijn de Bank of China, de China Development Bank, de Agriculture Bank of China enzovoort.

De federale overheid keurde dit gemengd verdrag blijkbaar reeds goed. Wat is de stand van zaken bij de andere deelstaten?

Herman De Croo zegt dat over de grote impact van de Chinese economie een zeer uitgebreid debat zou kunnen worden gevoerd. Onlangs heeft hij in Congo de ongelooflijke aanwezigheid van China kunnen vaststellen in strategische en andere sectoren zoals mijnbouw en landbouw. De mogelijkheden voor meer samenwerking zouden van naderbij bekeken moeten worden. Hij verwijst voorts naar de investeringen van China in de haven van Piraeus in Griekenland, de middelen voor grote investeringen hier, de uitvoerroutes voor producten uit China, de zeeweg naar de Vlaamse en Europese havens die door klimatologische omstandigheden ingekort zal worden door langs de Noordpool te varen. Kortom, er is een evolutie geweest van 'made in China' naar 'made by China'. Het zou de moeite lonen om een aantal zaken op een kritische, opbouwende manier te bekijken. China wil aan de noden van zijn bevolking beantwoorden. Het Chinese regime is geen voorbeeld van democratie, dus moet minstens de bevolking tevredengesteld worden. Dat levert enorme problemen op voor toevoer van grondstoffen, voeding, strategische mogelijkheden enzovoort. Een debat over eventuele samenwerking zou de moeite lonen en zal hopelijk nog voor het einde van de legislatuur kunnen worden gevoerd. China is immers een van de belangrijkste factoren geworden voor onze ontwikkeling en voor die van de hele wereld.

Wouter Vanbesien meldt dat Groen zich bij de stemming over dit ontwerp van decreet zal onthouden. De intentie is goed: samenwerking zoeken met China voor infrastructuursubsidies en op die manier betere standaarden inbrengen in de afweging over waar het geld naartoe gaat. Als dat niet gebeurt via samenwerking zal China andere manieren aanwenden en het alleen doen, met lagere standaarden. Een en ander blijft echter wat in de marge in verhouding tot het Chinese kapitaal dat in de wereld begint te circuleren. Er werd al op gewezen dat China nog tal van andere banken heeft en daar worden de spelregels niet gevolgd, wat niet mag worden gelegitimeerd. Voor een deel gaat het hier om het omzeilen van bestaande instellingen, zoals bijvoorbeeld de Wereldbank. Bij die instellingen kunnen overigens ook vragen worden gesteld over bijvoorbeeld de machtsverhoudingen en het is allicht verkieslijker om daar hervormingen door te voeren dan een andere organisatie op te zetten. En als er dan toch voor een nieuwe instelling wordt gekozen, zou die meer in lijn moeten worden gebracht met internationale processen zoals het Klimaatakkoord van Parijs en de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. De AIIB heeft voor de performantie-indicatoren enkel de groei van het bruto nationaal product voor ogen, terwijl bijvoorbeeld de Europese Investeringsbank minstens 25 procent van zijn leningen wil richten op zaken met positieve klimaateffecten. Eigenlijk zouden dezelfde ambities moeten worden gekoesterd als er in een dergelijk project met China wordt gestapt.

Tine Soens stipt aan dat China niet bepaald een voorbeeldland is. Onder meer Japan verbindt voorwaarden aan een deelname aan de AIIB. Het gaat dan onder meer om de principes van goed bestuur, de beheersbaarheid van de schuldenlast, sociale verantwoordelijkheid en milieunormen. Er moet ook over worden gewaakt dat Europese landen elkaar niet gaan beconcurreren bij de intentieverklaring. Nu al is duidelijk dat elk Europees land de eigen positie en zijn prestige in Peking wil verbeteren. Wordt er overleg gepleegd tussen de Europese landen en is Vlaanderen daarbij betrokken, om te verhinderen dat het Europese blok uit elkaar wordt gespeeld bij de AIIB?

Rik Daems heeft het wordingsproces van de AIIB van vrij nabij meegemaakt. Naar zijn mening is het niet meteen toetreden niet zozeer te wijten aan het niet voldoen aan bepaalde voorwaarden, maar wel aan het feit dat er toen onvoldoende aandacht was voor het proces. Dit initiatief en andere internationale initiatieven op het financiële vlak kunnen en zullen nochtans een grote impact hebben op Vlaanderen. Het gemengde karakter van dit verdrag spruit voort uit

het gegeven dat het hier een investeringsbank betreft en het aantrekken van internationale investeringen is een Vlaamse bevoegdheid. Dit moet dan ook van nabij worden gevolgd en de aandacht die aanvankelijk van op het federale niveau naar dit initiatief uitging, was niet bepaald optimaal.

Aan deze investeringsbank is ook een geopolitiek aspect verbonden, want dit Aziatische initiatief is inderdaad ook bedoeld als een soort van tegenhanger voor de Wereldbank. De spreker vindt het op zich niet verkeerd dat er meerdere investeringsbanken zijn en geen monopolie van de Wereldbank. Het startkapitaal van de AIIB is 100 miljard dollar, wat relatief bescheiden is in vergelijking met het grootste investeringsfonds in China dat goed is voor 600 à 700 miljard dollar. 100 miljard zal in het licht van de scope van deze investeringsbank waarschijnlijk een beginpunt zijn. Het gaat in elk geval om een investeringsbank en niet om een subsidievehikel, zegt hij aan Wouter Vanbesien. In die zin is de AIIB iets economischer gericht dan de Wereldbank, vandaar ook dat groei het belangrijkste criterium is. Vanuit Vlaanderen zou dan ook aan de federale autoriteiten moeten worden meegegeven dat de trend naar 'corporate social responsibility' wel degelijk ingang moet kunnen vinden. Daar is niets verkeerd mee en dat zal allicht ook het geval zijn, want de ambitie die hier voor China en andere Aziatische landen achter zit, is voor een deel ook om door de internationale gemeenschap als 'compliant' te worden gezien. Men wil er bijhoren en daar kan een defensieve houding tegenover aangenomen worden, maar het kan ook vanuit een positieve invalshoek worden bekeken, om ook dat deel van de wereldeconomie geleidelijk in onze richting te doen opschuiven, al zal het altijd te traag en nooit voldoende zijn.

Voor een groot deel hebben de overwegingen voor het opzetten van een dergelijk instrument ook te maken met de grote aanwezigheid van internationale deviezen in het Oosten. Dit is één van de mogelijkheden om die buitenlandse reserves renderend te maken en ook daar is niets verkeerd aan. Ook in dat verband betreurt hij dat België geen stichtend lid was, want daarmee wordt heel wat stemrecht en invloed gemist. De grote Europese landen zijn trouwens zonder enige aarzeling meteen in dit proces gestapt. De VS hebben weliswaar zware druk uitgeoefend tegen deelname aan dit project, omdat hun invloed in de AIIB aanzienlijk kleiner zal zijn dan in de Wereldbank.

Gaat het bij de AIIB om een bank die interessant kan zijn voor Vlaanderen? Wellicht wel, maar niet meteen als het gaat over het aantrekken van investeringen in Vlaanderen. Deze instelling kan wel een toegangspoort bieden aan Vlaamse/Belgische technologie bij investeringen in onder meer het 'one belt, one road'-concept van China, dat geografisch niet beperkt is tot het Chinese vasteland. Dit mag niet worden afgedaan als een initiatief om op politiek vlak invloed te kunnen uitoefenen. Tot op zekere hoogte is dat ongetwijfeld de bedoeling, maar dat is bij elk internationaal organisme het geval. Het volstaat in dat verband om naar de besluitvorming bij het Internationaal Monetair Fonds, de Wereldbank of de EBRD te kijken. Dit is een verhaal waar aandachtig op moet worden toegezien en dat is een reden te meer om erin aanwezig te zijn.

Aan Herman De Croo zegt hij tot slot dat het niet volstaat om louter te constateren dat sommige landen zich ontwikkelen dankzij investeringen van derde landen. De EU zou er allicht beter aan doen om te bekijken wat ze zelf kan doen en dan zou dat mee een deel van een beleid kunnen gaan vormen inzake bijvoorbeeld de migratieproblematiek. Vanuit het Oosten worden vooral economische overwegingen gevolgd, maar er zou ook kunnen worden nagegaan welke geopolitieke componenten er kunnen spelen, ook ten bate van Vlaanderen.

2.2. Antwoorden van minister-president Geert Bourgeois

Minister-president *Geert Bourgeois* stelt vast dat er in deze commissie meer discussie is dan op het federale niveau het geval was en dat verheugt hem. Met ongeveer 20 procent van de aandelen zijn de Europese landen een belangrijke aandeelhouder, waarmee rekening moet worden gehouden. Daarnaast zijn er nog grote democratische landen, India en Australië bijvoorbeeld, lid van de AIIB. Binnen de EU zal er ongetwijfeld worden afgestemd, zodat de Eurogroep een belangrijke stem in het kapittel zal hebben.

Zoals gezegd, heeft alleen het federale niveau de procedure al afgerond. Voor zover bekend is dat bij de andere deelstaten nog niet gebeurd.

Door Herman De Croo werden een aantal interessante geopolitieke beschouwingen ontwikkeld, waarop nog nader werd ingegaan door de commissievoorzitter. De betekenis van China op wereldvlak en de houding tegenover dat land, zijn inderdaad belangrijke bekommernissen. Bij alle contacten met China wordt openheid bepleit en wordt ook reciprociteit gevraagd. Recent nog bij een overleg met de Chinese ambassadeur werd daar sterk de nadruk op gelegd, inzonderheid voor wat investeringen betreft. Dat is bijzonder belangrijk, nog los van de geopolitieke invloed die China wereldwijd aan het verwerven is en zeker op het Afrikaanse continent. Hoe dan ook is China een wereldspeler. In 2030 zal dat de grootste economie wereldwijd zijn. Napoleon verwees destijds al naar China als een slapende reus die, als hij ontwaakt, de aarde zal bewegen. De Chinese reus is intussen inderdaad ontwaakt en laat zich wereldwijd gelden en dat is een factor die niet kan worden genegeerd.

Wat de vraag betreft of België niet te laat is toegetreden, werd bij de toelichting al aangegeven dat er maar is beslist om toe te treden nadat er een aantal garanties zijn gekomen over het respect voor de standaarden inzake ecologische en sociale voorwaarden. Er is een kader goedgekeurd in februari 2016 en het jaar nadien is er nog een richtlijn gekomen om zich te aligneren op de grote lijnen die ook door de Wereldbank worden gevolgd inzake milieu, sociale duurzaamheid, sociale ontwikkeling, inclusie, gendergelijkheid, arbeidsregeling, klimaatverandering, biodiversiteit en groene economische groei. Stichtende leden hebben uiteraard meer zeggenschap dan leden die later aansluiten omdat ze eerst een aantal garanties willen. In elk geval is de stap nu gezet, nadat dat kader en die richtlijn door de AIIB werden aanvaard. 'Corporate social responsibility' is ook op internationaal vlak belangrijk en als Europese landen participeren kunnen zij mee die lijn bewaren en nagaan dat dit effectief wordt nageleefd.

De minister-president is het eens met Rik Daems dat dit opportuniteiten biedt voor Vlaamse bedrijven. FIT volgt dat sterk op, want het gaat om belangrijke investeringen, onder meer op het vlak van de logistiek. De ervaring leert dat Vlaamse bedrijven er vaak in slagen grote contracten binnen te halen, onder meer voor infrastructuurwerken. Het is duidelijk dat de AIIB een van de motoren zal zijn voor belangrijke investeringen, in Azië maar ook daarbuiten.

Het gaat hier onmiskenbaar om een tegenzet van China tegen de suprematie van de Wereldbank en van het Westen en inzonderheid de VS. Daar kunnen veel bedenkingen bij worden gemaakt, maar een dergelijke grootmacht kan niet worden gestopt. China heeft bovendien nog diverse andere investeringshefbomen, maar in dit geval gaat het om een multilateraal instrument en is er de mogelijkheid om mee een vinger in de pap te hebben en mee te spelen als tenders in de markt worden geplaatst. Afgezien van de bedenkingen die kunnen worden geformuleerd, zitten hier hoe dan ook heel wat opportuniteiten in.

3. Stemmingen

3.1. Artikelsgewijze stemming

De artikelen 1, 2 en 3 van het ontwerp van decreet worden aangenomen met 11 stemmen bij 1 onthouding.

3.2. Stemming over het geheel

Het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag betreffende de Aziatische Infrastructuurinvesteringsbank, evenals het rapport, gedaan te Beijing op 29 juni 2015, wordt eveneens goedgekeurd met 11 stemmen bij 1 onthouding.

Rik DAEMS,
voorzitter

Marc HENDRICKX,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AIIB	Aziatische Infrastructuurinvesteringsbank
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development
EU	Europese Unie
FIT	Flanders Investment & Trade
VS	Verenigde Staten